

PRIPOROČILA ZA KAKOVOSTNI RAZVOJ SODSTVA

Sodni svet je v letih 2011 in 2012 ob rednem izvajanju svojih nalog opravil tudi širšo razpravo o stanju v sodstvu v Republiki Sloveniji, pri čemer je upošteval veljavno pravno ureditev, relevantna znanstvena, strokovna in druga gradiva, statistične in druge podatke ter neposredne in posredovane izkušnje s področja delovanja sodstva.

Ugotovitve iz te razprave je Sodni svet vključil v svoje *Letno poročilo o učinkovitosti in uspešnosti sodišč za leto 2011*, poleg tega pa je na svoji seji dne 14.6.2012 sprejel *Priporočila za kakovostni razvoj sodstva*, ki izražajo nekatere najpomembnejše usmeritve za izboljšanje stanja v sodstvu oziroma za njegov dolgoročni kakovostni razvoj. Ta priporočila, ki vsebujejo tudi nekatere spremne ugotovitve, so naslednja:

1. VLOGA SODNIKA

Nujno je treba (še) okrepiti lik sodnika kot neodvisnega, strokovno suverenega, odgovornega, visoko izobraženega in odločnega izvrševalca sodne oblasti. Sodniki naj še posebej z razvijanjem človeških vrlin, s spoštovanjem sodniških etičnih načel ter s svojo delavnostjo, poklicno predanostjo, prizadevnostjo in pogumom (o)krepijo svoj ugled in ugled svojega poklica.

2. POMEN VODENJA: VLOGA PREDSEDNIKOV SODIŠČ

Za kakovostno delovanje sodstva je odločilnega pomena kakovostno vodenje sodišč. Predsedniki sodišč morajo s svojim likom in delom dajati zgled ter biti sposobni motivirati sodnike in podporno osebje za skupen cilj, strokovno sodelovanje in dobre medčloveške odnose. Hkrati morajo biti sposobni sankcionirati in preseči ravnanje sodnikov in podpornega osebja, ki nasprotuje navedenim usmeritvam ter ostalim zastavljenim programom in ciljem.

Strokovno podporo in povezovanje je mogoče izboljšati tudi na ravni vodij oddelkov. Ob spremljanju statističnih podatkov je v tem kontekstu človeški dejavnik pri dopustnem usmerjanju dejavnosti, ki ne nasprotuje sodnikovi neodvisnosti, nekoliko prezrt.

3. VRHOVNO SODIŠČE

Ključnega pomena je vloga Vrhovnega sodišča pri zavzemanju stališč o pomembnih pravnih vprašanjih.

Predsednik Vrhovnega sodišča naj nadalje aktivno spodbuja vse pozitivne procese v sodstvu ter vseskozi ohranja informativne oziroma posvetovalne stike s predsedniki vseh drugih sodišč.

4. VLOGA PERSONALNIH SVETOV

Personalni sveti, ki s svojo objektivno oceno oblikujejo sodnikove vrednote, si morajo še naprej prizadevati, da v mnenjih skrbno in ne zgolj tipsko zavzemajo stališča do posameznih dejavnikov, na podlagi katerih se vrednoti sodnikovo delo, vključno z znanstvenimi in pedagoškimi dosežki sodnika.

5. IZBOLJŠ(EV)ANJE ZAKONODAJE

Izvršilno in zakonodajno vejo oblasti, ki imata pomembno vlogo pri predlaganju in sprejemanju zakonov, je treba nenehno spodbujati, da zagotavljata kakovostn(ejš)o zakonodajo. Prepogosto, prehitro ali strokovno nedomišljeno spreminjanje zakonodaje (dodatno) otežuje ali celo onemogoča vzpostavitev ustaljene sodne prakse ter racionalno in učinkovito vodenje sodnih postopkov.

6. VKLJUČEVANJE SODNIKOV V PROCES PRIPRAVE ZAKONOV

Sodniki se morajo v večji meri oziroma intenzivneje vključevati v postopke, v katerih se pripravljajo predlogi novih zakonov ali zakonskih sprememb ter tako in na druge ustrezne načine s svojim znanjem in izkušnjami pomagati izboljšati predpise.

7. ZAGOTOVITEV VEČJE OSREDOTOČENOSTI SODNIKOV NA VSEBINO ODLOČANJA

V procesu sodnega odločanja je treba večjo težo posvečati vsebini odločanja. Sodnike je treba na vseh stopnjah v kar največji možni meri razbremeniti administrativnega in drugega dela, ki ne pomeni odločanja in ne sodi v ožji proces sojenja. Zagotoviti jim je treba ustrezno strokovno in administrativno podporo pri pripravi obravnav in izdelavi obrazložitvev sodnih odločb.

8. POMEN USTALJENE SODNE PRAKSE

Večji obseg ustaljene sodne prakse bo omogočil večje zaupanje strank v sodniške odločitve, kar bo posledično vodilo tudi v manj pogosto uporabo rednih, izrednih in drugih pravnih sredstev ter s tem v dodatno razbremenitev sodišč.

9. ZAGOTAVLJANJE IZOBRAŽEVANJA SODNIKOV

Posebno pozornost naj se posveti sprotnemu in visoko kakovostnemu izobraževanju sodnikov in sodnega osebja. Zagotoviti je treba enakomerno razporeditev finančnih sredstev po sodiščih za izobraževalne namene. Izobraževanje sodnikov in njihovih strokovnih sodelavcev mora biti tudi delno interdisciplinarno, upošteva razvoj vloge sodstva v družbi. Sodnike je treba spodbujati, da se tvorno vključujejo v strokovne in znanstvene posvete, ki niso organizirani zgolj za sodnike, še posebej velja (nadalje) spodbujati občasna izobraževanja sodnikov v tujini, njihove udeležbe na mednarodnih strokovnih srečanjih ter njihove delovne stike s sodniškimi kolegi iz drugih držav.

10. OZAVEŠČANJE UDELEŽENCEV POSTOPKOV IN JAVNOSTI O POMENU SODNIH ODLOČB

Sodstvo mora na ustrezne načine, tudi v sodelovanju z ostalimi pravosodnimi institucijami, drugimi državnimi organi ter ne nazadnje z znanstvenimi in izobraževalnimi institucijami, vseskozi in vztrajno ozaveščati udeležence sodnih postopkov ter javnost, da je sodne odločbe treba spoštovati in izvrševati, četudi se morebiti z odločitvijo ne strinjajo.

11. SPLOŠNO SPOŠTOVANJE SODSTVA IN DRUGIH DRŽAVNIH INSTITUCIJ

Sodstvo mora še naprej izkazovati spoštljiv odnos do drugih vej oblasti oziroma do vseh drugih državnih organov in institucij. Hkrati pa mora javno in odločno zahtevati, da vsi ti organi, institucije in drugi subjekti enako spoštujejo sodstvo, kot eno izmed treh vej državne oblasti.

12. SODNIKOVO SPOŠTOVANJE SODNIŠKEGA POKLICA

Vsak sodnik mora v svoji poklicni vlogi vseskozi skrbeti za ugled sodniškega poklica in sodstva. Še posebej v sodni dvorani in v formalnih stikih s predstavniki drugih državnih organov in institucij mora na dopusten in primeren način preprečiti, zavrniti oziroma sankcionirati žaljiv, omalovažujoč ali kako drugače neprimeren odnos drugih do sodniške funkcije, do institucije sodišča ter do sodstva kot celote.

13. IZBOLJŠANJE KOMUNICIRANJA SODSTVA Z JAVNOSTMI

Zagotoviti je treba ustrezno proaktivno delovanje sodišč oziroma njihovih predstavnikov v komuniciranju z javnostmi. Nujno je nenehno ozaveščanje medijev in javnosti, da je treba sodno vejo oblasti obravnavati relativno ločeno od pravosodja kot celote ter da se pomanjkljivosti ali napak drugih pravosodnih institucij ali drugih državnih organov ne sme pripisovati sodnikom in sodstvu.

Novinarjem oziroma medijem je treba zagotoviti kakovostne in pravočasne informacije o vseh tistih vidikih konkretnih sodnih postopkov ter nasploh o organizaciji in delovanju sodstva, ki to po svoji naravi dopuščajo. V javno odmevnejših sodnih primerih mora aktivno vlogo nasproti javnostim praviloma prevzeti (tudi) Vrhovno sodišče.

Predsednik Sodnega sveta:
Dr. Miro Cerar, l. r.

Ljubljana, 14. 6. 2012